

OPTIMÁLIS ADATBÁZIS-VÁLASZTÁS

Vasilevič, A. F.

Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ

A műszaki-tudományos információkeresés távoli szolgáltatóközpontok adatbázisaiból bonyolult tevékenység, az irodalomkutatót végző intézmények erőforrásai ugyanakkor korlátozottak. Korlátozott a keresésre fordítható idő és pénz, a keresésben képzett szakemberek létszáma. Ha jobban gazdálkodunk a meglevő erőforrásokkal, akkor azonos ráfordítással több és eredményesebb keresést végezhetünk. A megfelelő szolgáltatóközpont és a megfelelő adatbázis kiválasztása a keresés fontos lépése, ettől nagymértékben függ a keresés minősége és költsége. Ma már több száz adatbázis közül választhatunk, így az ésszerű adatbázis-választás bonyolult feladat. Gyakran előfordul, hogy az igényelt információ több adatbázisból is hozzáférhető. Ezek közül egyesek esetleg több szolgáltatóközpontban is elérhetők, különböző feltételek mellett és különböző időbeli terjedelemben. Valamennyi számba jövő adatbázisban el kell-e végeznünk a keresést, vagy elég egyre-kettőre korlátozódunk? Cikkünkben erre a kérdésre kísérelünk meg választ adni, figyelembe véve a szolgáltatás minőségét, gyorsaságát, a ráfordított költségeket.

Adatbázis-választás szakirodalmi információkereséshez

Az online információkeresés ára a keresés időtartamától és a találatok számától függ. A különböző adatszolgáltató központok [1] például más és más áron közvetítik az INSPEC bázis adatait (l. az 1. táblázatot!).

I. táblázat
A keresés ára az INSPEC adatbázisban
(MAX-MIN a különböző típusú kereskedelmi
szerződésekre vonatkozik)

Szolgáltató- központ	A keresés ára (\$/h)		Egy találat kinyomtatásának ára (\$)
	MAX	MIN	
BRS	78	59	0,35
Data-Star	71	57	0,46
INKA	74	55	0,30
ESA-IRS	75	63	0,34
Dialog	90	75	0,43
SDC	90	70	0,40

Tegyük fel, hogy az INKA rendszerben húszperces kereséssel ötven dokumentumot találtunk. Akkor egy találat ára:

$$\frac{74}{3 \times 50} + 0,3 = 0,8 \$$$

Ha a keresést több adatbázisban végezzük, az ár az adatbázisokban való keresési ár összege.

Az információs szolgálat feladata minél pontosabban megtalálni a szükséges információt, minél kevesebb pénz és idő ráfordításával. Tehát azt az adatbázis-választást tekinthetjük optimálisnak, amely a felhasználó információs igényének kielégítését minimális ráfordítással oldja meg.

Ennek a célnak az érdekében az információk igényt az adatbázis-leírás nyelvén kell megfogalmaznunk. Ez lehetőséget ad arra, hogy az információk igényt összevessük a rendelkezésünkre álló adatbázisokkal és értékeljük az adatbázis kiválasztásának különböző lehetséges változatait.

Az adatbázis legfontosabb jellemzője a lefedett témakör. Maguk a kérdések viszont általában tematikus jellegűek, így ez a kiválasztási szempont a legfontosabb.

Az adatbázisok számának és terjedelmének a növekedése ahhoz vezetett, hogy a téma megadása nem elégséges feltétel az adatbázis kiválasztásához. Ez a választásban gyakran bizonytalansághoz vezet. Tetszőleges adatbázis-tájékoztató tárgymutatója meggyőzhet bennünket arról, hogy nagyon sok az egymás témakörét kölcsönösen átfedő adatbázis.

Legyen például a keresett téma a következő: robotok alkalmazása atomerőművekben. Az útmutatóban [2] azt találjuk, hogy a COMPENDEX, INSPEC, EDF-DOC, ISMEC, EPIA, DOE Data Base, Energyline és INIS szakosított adatbázisokban, valamint a PASCAL, INKA, NTIS és CPI multidiszciplináris adatbázisokban végezhetjük a keresést, esetleg még egy sor szomszédos szakterületet átfogó adatbázisban.

A lefedett témakörön kívül, mint ezt az útmutatók és adatbázisok leírásai tükrözik, a bibliográfiai adatbázisok, még a feldolgozott dokumentumtípusok, a lefedett résztémák arányai, a feldolgozott források és a forrásokból való válogatási szempontok, a felőlt információ jellege szerint is különböznek egymástól.

Az 1. mellékletben összevetjük az INSPEC és a COMPENDEX adatbázisok jellemzőit.

Bizonyos adatbázisok a témák közelsége és azonos források feldolgozása miatt is átfedik egymást. Például az ELCOM adatbázisban feldolgozott folyóiratcikkek nagy részét tartalmazza az INSPEC is [3]. Azokon a területeken, ahol a tudomány és a technika találkoznak, az INSPEC és a COMPENDEX ugyancsak sok közös részt tartalmaz. Várható, hogy az egymást átfedő adatbázisokban talált dokumentumok között sok azonos lesz. A duplikáció mértéke a kérdés témájától és a keresési stratégiától függ.

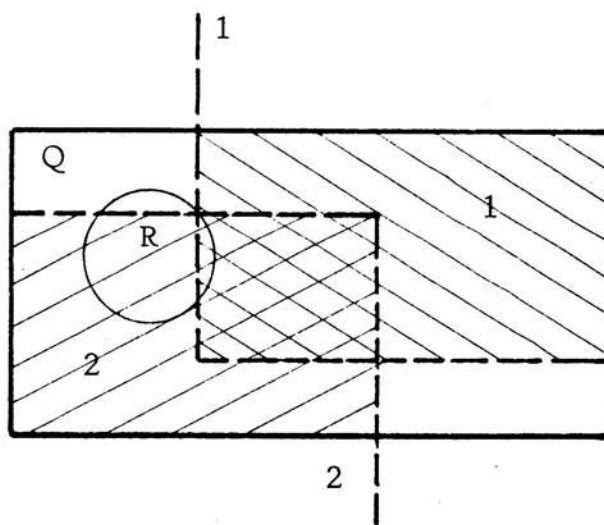
A duplikáció növeli a találatok fajlagos árát. Ha a felhasználónak a szolgáltatásért fizetnie kell, elégedetlen azzal, ha többszörösen kapja ugyanazt a találatot. Így aztán az adatbázisok kiválasztásánál nemcsak azt kell figyelembe vennünk, hogy mi az, amiben az adatbázisok különböznek, hanem azt is, hogy mennyiben fedik át egymást.

Az adatbázis kiválasztásának módszere

A javasolt álláspontból kiindulva, az adatbázis kiválasztásának útja a következő kell legyen:

- a keresés céljának tisztázása — az információ-igény elemzése;
- a keresési követelmények összeállítása;
- szolgáltatóközpontok és adatbázisok kiválasztására a lehetséges változatok összegyűjtése;
- a változatok értékelése;
- az optimális változat kiválasztása.

Abban az esetben, amikor a megrendelés postán érkezik, az első fázis általában elmarad, feltételezve, hogy a megrendelő megadta az összes szükséges adatot. Nagyon gyakran azonban a kérdés és a valódi információszükséglet olyan viszonyban van egymással, ahogy ezt az 1. ábra mutatja. Az R kör szimbolizálja azt az információt, amire a megrendelőnek ténylegesen szüksége van a problémája megoldásához, Q téglalap pedig a megrendelésben feltüntetett igény. Az 1 és 2 tartomány a Q kérdésre két különböző adatbázisból kapott válaszok halmaza. Az ábra illusztrálja, hogy az adatbázis helytelen kiválasztása ahhoz vezethet, hogy a kívánt információt egyáltalán nem kapjuk meg, bár a keresés formálisan megfelel a megrendelő igényeinek.

Q — A keresésnek megfelelő dokumentumok;
R — A ténylegesen szükséges dokumentumok;
1 és 2 — A keresés során az 1. és 2. adatbázisokban megtalálható dokumentumok,

1. ábra Információigény és adatbázis-választás

A megrendelő valódi információigényének tisztázásához hozzásegíthet a következő kérdések feltevése:

- ♦ milyen probléma váltotta ki az információigényt?

- ♦ hogyan, mire fogják felhasználni a kapott információt?

Ha az eredmény felhasználóival nehéz személyesen találkozunk, igényének közvetítésére a megrendelési űrlap szolgál. Annak tehát olyannak kell lennie, hogy a megrendelő minél pontosabban meg tudja fogalmazni kívánságát. Példaképpen a 2. mellékletben az NTMIK-ban alkalmazott űrlapot mutatjuk be, részben kitöltve [4]. Ezen szerepelnek a témára, a dokumentumtípusra, a tartalom jellegére, a teljességi igényre vonatkozó rovatok.

A pontosan kitöltött űrlapok az esetek többségében lehetővé teszik az adatbázis egyértelmű kiválasztását. Előfordul azonban, hogy a megrendelő – félve attól, hogy esetleg kimarad valamilyen számára fontos információ – kérdésért túlságosan tágan fogalmazza meg. Ilyen esetben személyes megbeszélést kell vele folytatnunk vagy vissza kell küldenünk neki az űrlapot igénye pontosabb megfogalmazása céljából.

Egy adott témában nagyon különböző típusú kutatások folyhatnak. A megrendelőt általában egy bizonyos szempontból érdekli a téma: elméleti kérdések, műszaki kérdések, felhasználási lehetőségek, a termelés gazdasági kérdései, piaci lehetőségek vagy egyebek. Különböző lehet a teljességre vonatkozó igénye is. A megrendelők többsége rendszerint mindent kér az általa megjelölt témában, félve, hogy elveszíthet releváns információt, és közben nem is sejti, milyen nagyszámú információforrást kíván átvizsgáltatni. A legtöbb esetben az alaposabb elemzés során kiderül, hogy

- ♦ csak a legrelevánsabb információra van szüksége;
- ♦ csak azokra a dokumentumokra van szüksége, amelyek forrásanyaga is elérhető, figyelembe véve a nyelvre, a dokumentumtípusra, hozzáférési lehetőségre vonatkozó követelményeket;
- ♦ csak bizonyos időszakban megjelent dokumentumokra van szüksége;
- ♦ csak a már meglevő ismereteit kiegészítő információra van szüksége.

Ezek a követelmények összevethetők az adatbázisok jellemzőivel, amint ezt a 2. táblázat mutatja.

A tematikus kérdéseknél a kiválasztás az adatbázis-ismertetések és -mutatók tanulmányozásával kezdődik, hogy megtaláljuk a témával kapcsolatos adatbázisokat.

Ha emellett figyelembe vesszük a dokumentumtípusra, tartalmi jellegre vonatkozó követelményeket is, előfordul, hogy máris egy-két adatbázisra szűkül a lehetőségek köre. Sokkal gyakoribb azonban, hogy elég hosszú adatbázislistát kapunk. Ilyenkor a számba vehető adatbázisokat össze kell hasonlítanunk egymással.

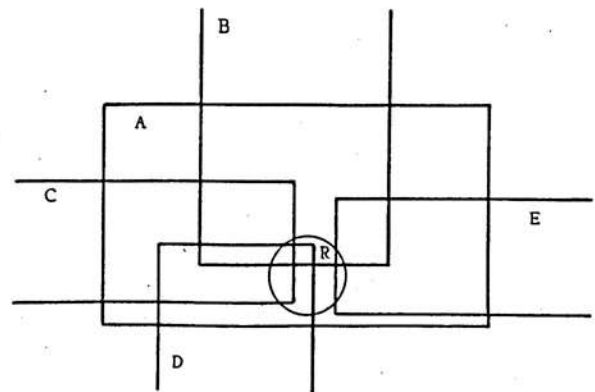
2. táblázat

A kérdés és az adatbázis jellemzőinek összevetése*

Adatbázis \ Kérdés	Téma	Tartalmi jelleg	Dokumentumtípus	A forrás hozzáférhetősége	Ország, nyelv
Téma	+	+	-	-	-
Tartalmi jelleg	+	+	-	-	-
Dokumentumtípusok szerinti összetétel	-	-	+	+	-
A források lefedése	-	-	+	+	+
Válogatási kritériumok	-	+	+	+	+

* A "–" jel a kapcsolat hiányát jelzi, a "+" jel és annak nagysága a kapcsolatot és annak erősségét mutatja.

A problémát a 2. ábra illusztrálja. A vázlaton A az elvégzett keresés szerint releváns dokumentumok halmaza, a különböző adatbázisok (B, C, D, E) ebből különböző részhalmazokat tartalmaznak. R reprezentálja a felhasználó tényleges információigényét kielégítő részhalmazt. Az egyes adatbázisokat aszerint értékelhetjük, hogy mekkora a közös részük az R halmazzal. A gyakorlati probléma abban rejlik, hogy ezt a tényleges visszakeresés előtt kell megbecsülnünk. Az adatbázisok teljes és pontos összehasonlítása az adott tématerület lefedését illetően csak úgy lehetséges, ha mindegyikben elvégezzük a keresést és a felhasználóval együtt ele-

R – a releváns információ

2. ábra. Az információ megoszlása az A témában a B, C, D, E adatbázisok között

mezzük a kapott eredményeket. Ez egyben az egyik szokásos módszere a tematikailag egymást kölcsönösen átfedő, egy témacsoporthoz tartozó adatbázisok összehasonlításának, a tartalmi átfedések vizsgálatának. Sok ilyen vizsgálat történt, és bibliográfiát is kiadtak már az adatbázisok és szolgáltatórendszerek összehasonlításával foglalkozó munkákról [5].

Az adatbázisokról információt kaphatunk az útmutatókból, katalógusokból, az adatbázis-előállító összeállította adatbázis-leírásokból, valamint természetesen maguknak a kereséseknek a során, az információszolgáltatás folyamán.

Az NTMIK információs rendszerébe tartozó adatbázisokról érdekes ismereteket szolgáltatnak a SKIF nevű, saját fejlesztésű adatbázis-elemző programcsomaggal végzett vizsgálatok [6–8]. Ezek eredményét albumok formájában adták ki. Ezekből az albumokból áttekinthető az egyes adatbázisokban feldolgozott információ megoszlása dokumentum-típus, ország, nyelv, szakmai osztályozási jelzet, a megjelenés időpontja stb. szerint. Ez a statisztikai elemzés sok szempontból kiegészíti azokat az információkat, amelyeket az adatbázis-előállító, illetve a szolgáltatóközpont ad az adatbázisról.

Az egyes adatbázis-választási alternatívákat az információ "fajlagos árával" jellemezhetjük:

$$R_i = g/g_0$$

ahol $g_i = T_i/\dot{A}_i$, T_i a releváns információ teljességének szakértői vélemény szerinti mértéke, $\dot{A}_i$ pedig a keresés ára az i -edik alternatíva esetén, g_0 normálós tényező.

Mind az ár, mind a teljesség függ az adatbázison kívül a szolgáltatóközponttól is.

Azokban az esetekben, amikor nagy pontosságra és/vagy nagy teljességre van szükség, figyelembe kell vennünk az adatbázis konkrét ábrázolását az adott szolgáltatónál:

- ◆ az adatrekordok szerkezetét;
- ◆ a kereső parancsnyelvet;
- ◆ az átfogott időszakot.

A rekordszerkezetet a megjeleníthető és a kereshető adatelemek határozzák meg. Ezek felsorolását megtudhatjuk a szolgáltatók által összeállított keresési segédletekből [9, 10].

Tegyük fel, hogy egy új kutatási területre kell keresést folytatnunk, amelynek a kifejezései még nem szerepelnek az adatbázis tezauruszában. Nyilvánvaló, hogy ilyenkor a referátumokban és a dokumentumok címében előforduló szakkifejezésekre kell keresnünk. Ebben az esetben a szolgáltatóközpont módját kell, hogy adjon ilyen keresésre, beleértve a szavak közötti távolság figyelembevételére szolgáló kontextus-operátorok alkalmazását.

Az egyes változatok értékelésekor figyelembe kell vennünk a dokumentumok szerkezetéből és a kereső parancsnyelv adottságaiból a kiszemelt szolgáltatórendszerben adódó keresési lehetőségeket. Ezt egy további a_i együtthatóval tehetjük meg, amelynek az értékét a korábbi keresési tapasztalatok alapján határozhatjuk meg, figyelembe véve az adott kérdés sajátosságait és az adott adatbázis ábrázolását a szolgáltatórendszerben.

Példaképp tekintsük a már említett témát, robotok alkalmazását az atomerőművekben.

A megrendelővel folytatott konzultációból világossá vált, hogy nincs szüksége nagy teljességre, elegendő egy-két adatbázisban elvégeznünk a keresést. Kíváncsi, hogy az eredeti dokumentumok hozzáférhetők legyenek.

A korábban felsorolt adatbázisok közül a felhasználó számára a 3. táblázatban felsoroltak férhetők hozzá. Ugyanitt található a keresés ára az egyes szolgáltatóknál.

3. táblázat

A felhasználó számára hozzáférhető adatbázisok

A változat sorszáma	Az adatbázis neve	A keresés ára óránként	A szolgáltatóközpont
1	COMPENDEX	\$ 88	Data-Star
		\$ 87	INKA
		\$ 99	SDC
2	DOE Energy Data Base	\$ 36	INKA
		\$ 55	SDC
3	EDF-DOC	\$ 44	Questel
4	Energyline	\$ 81	INKA
		\$ 90	SDC
5	INKA Data Base	\$ 45	INKA
6	INIS	\$ 49	INKA
7	INSPEC	\$ 71	Data-Star
		\$ 74	INKA
		\$ 90	SDC
8	PASCAL	\$ 44	Questel
9	COMPENDEX + INIS	\$ 136	INKA

Az adatbázisok ismertetése alapján [2] és a kereső szakember személyes tapasztalatai szerint a releváns információ teljesség szerint a 3. ábrán látható módon oszlik majd meg az adatbázisok között.

A 4.a ábrán az egyes változatok rangja annál magasabb, minél olcsóbb egy találat az adott változat szerinti keresésből. A változatok értékelésénél feltételeztük, hogy a keresési idő az adott kérdésre független az adatbázistól és a szolgáltatórendszertől.

A változatok rangsorolását, a teljességet is figyelembe véve ($a_i = P_i$) a 4.b ábra mutatja.

Az egy találatra jutó költség alapján az 5. és 7. változat körülbelül egyenértékű, de figyelembe véve a

várható teljességet is, a keresést célszerű az INSPEC adatbázisban a Data-Star rendszerben végeznünk.

A 9-es (INIS + COMPENDEX) lényegesen rosszabb a magas ár miatt, de ha kimerítő teljességet várunk a kereséstől, akkor ezt a változatot is választhatjuk.

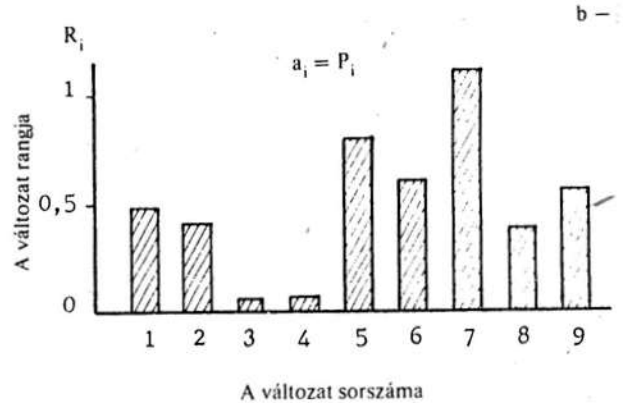
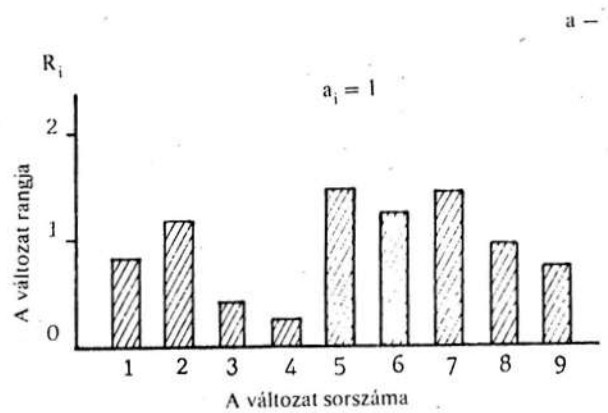
A különböző adatbázis-választási változatok összehasonlítása nem mindig vezet egyértelmű eredményre. Így például a nagy retrospektivitás igénye drága keresést tehet szükségessé.

Ezekben az esetekben a megrendelő érdekei szerint, az ő információs igényét figyelembe véve kell döntenünk.

3. ábra A releváns információ teljessége a különböző adatbázis-választások esetén

Egyes szolgáltatórendszerekben lehetőségünk van arra, hogy egyetlen keresési stratégiával egyidejűleg több adatbázisból kapjunk keresési statisztikát. Ezt a lehetőséget óvatosan kell kezelnünk akkor, amikor az adatbázis-választást erre akarjuk alapozni. Egyrészt az egyes adatbázisok keresőképe különböző. Mivel egyazon keresési stratégiát alkalmazunk több adatbázisra, lehetséges az információeloszlási kép torzulása. Másrészt az egyes kifejezések esetleg mást és mást jelenthetnek a különböző témakörű adatbázisokban. Például ugyanannyi dokumentumot kaphatunk az OPTIKA szóra egy orvosi adatbázisban, mint egy fizikai vagy műszaki adatbázisban, de ezek természetesen egészen más témájú dokumentumok lesznek.

a - a teljesség figyelembevétele nélkül
b - a teljesség figyelembevételével

4. a és b ábra A különböző adatbázis-választási változatok értékelése (a változat rangja)

Összefoglalás

A párbeszédés információkereső rendszerek fejlődése, az a lehetőség, hogy egyidejűleg nagyszámú adatbázis érhető el a nemzetközi távközlési vonalakon, felveti az információforrások gazdaságos kihasználásának kérdését. Fontos problémává válik az információforrások helyes kiválasztása a felhasználó szükségleteinek optimális kielégítésére.

Vannak esetek, amikor maximális teljességre kell törekednünk. Ilyenkor az összes rendelkezésre álló és a témával kapcsolatos adatbázisban el kell végeznünk a keresést. Az esetek többségében azonban az információigényhez alkalmazkodva elegendő a keresést néhány adatbázisban elvégeznünk. Az adatbázisok optimális kiválasztása akkor lehetséges, ha tisztában vagyunk

- ♦ az adatbázisok tartalmával és a szolgáltatóközpont jellemzőivel;
- ♦ a felhasználó információigényének sajátjaival.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az esetek többségében szükség van a téma, a dokumentumtípus és az információ jellegének ismeretére. Ezért az elérhető adatbázisok leírásának tartalmaznia kell a fenti információkat, valamint a tématerület lefedését leíró információkat (az információforrások jellemzői, válogatási kritériumaik stb.).

Az adatbázis-kiválasztás fent leírt módszereinek gyakorlati alkalmazásával csökken az információszolgáltatás költsége, anélkül, hogy a minősége romlana.

1. melléklet

AZ INSPEC ÉS A COMPENDEX ADATBÁZISOK JELLEMZŐI

1. Dokumentumtípusok

	INSPEX	COMPENDEX
Folyóiratcikkek	80%	53%
Konferenciaelőadások	18%	36%
Jelentések	1%	6%
Szabadalmak	0	1%
Disszertációk	1%	0
Monográfiák	1%	4%

2. A tartalmi jelleg

	INSPEX	COMPENDEX
Elmélet	37%	35%
Kísérlet	32%	
Gyakorlati kérdések	16%	
Fejlesztés, alkalmazás	7%	65%
Gazdasági kérdések	1%	

3. A felölelt forrásanyag

	INSPEX	COMPENDEX
Cikkek	3000 folyóirat 45 országból	4500 folyóirat 40 országból
Konferenciaelőadások	1000 konferencia évente	2000 konferencia évente
A publikációk nyelve	83%-ban angol	70%-ban angol

4. Válogatási kritériumok

Az említett forrásokból nem kerülnek az adatbázisba a szerkesztőségi cikkek, hirdetések, könyvszemlék, levelek és hasonlóak.

2. melléklet

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI INFORMÁCIÓS KÖZPONT

Megrendelés információszolgáltatásra
az NTMIK komplex információbázisából

Az NTMIK tölti ki

1 A megrendelő intézmény, osztály megnevezése

2 Az intézmény (osztály) pontos címe

3 A megrendelésért felelős személy neve, telefonszáma
Smirnova, L. I.

999-99-99

4 A felhasználó munkatárs neve, beosztása, tudományos fokozata, telefonszáma
Ivanov, P. S.

999-99-90

5 A kívánt dokumentumok részletes szakszerű leírása

Írja le teljesen és pontosan, hogy milyen információra van szüksége, sorolja fel angol nyelven a téma jellemző szakkifejezéseit és ezek szinonimáit!

A plazmasűrűség mérése lézerrel fúziós berendezésekben.

Lézerek: LASERS, LASER RADIATION

Plazmasűrűség: PLASMA DENSITY, ELECTRON DENSITY, ION DENSITY

Fúziós berendezések: THERMONUCLEAR DEVICES, FUSION REACTORS

- 6 Sorolja fel kérem, mi az, ami Önt nem érdekli a témával kapcsolatban, sorolja fel a vonatkozó angol nyelvű szakkifejezéseket és szinonimáikat!
Érdektelenek azok a dokumentumok, amelyekben a lézerek alkalmazásáról van szó a termonukleáris plazma létrehozására
LASER IMPLOSION, LASER FUSION, LASER-PRODUCED, LASER-CREATED, LASER-INDUCED PLASMA
- 7 Sorolja fel a dokumentumokkal szemben támasztandó egyéb követelményeket (ország, nyelv)!
Nyelv: orosz, német, angol
- 8 Jelölje meg, milyen jellegű legyen a kívánt információ!
☐ elméleti ☒ alkalmazott ☒ kísérleti
☐ műszaki ☐ gazdasági ☐ áttekintő
☐ tetszőleges jellegű
- 9 Jelölje meg, milyen dokumentumtípusok szerepeljenek a keresési eredményben!
☐ folyóiratcikkek ☒ jelentések ☐ szabadalmak
☒ konferenciaanyagok ☐ könyvek ☐ disszertációk
☐ valamennyi dokumentumtípus
- 10 Soroljon fel példaképpen az Ön igényeinek megfelelő néhány dokumentumot (csak címek, angolul)!
 1. Study of density fluctuation in plasmas by small-angle CO₂ laser scattering.
 2. The far-infrared interferometer for measurement of electron density in LT-4 Tokamak.
 3. Plasma diagnostics with lasers.
- 11 Jelölje meg a kívánt szolgáltatási formát!
☒ szelektív információterjesztés ☐ egyszeri retrospektív keresés
- 12 Jelölje meg a visszakeresés jellegére vonatkozó igényét!
☐ széles körű, teljességre törekvő keresés, amely azonban több-kevesebb nem releváns dokumentumot is eredményez
☒ pontos keresés, kevés nem releváns dokumentummal, elfogadva, hogy lehetséges a releváns dokumentumok egy részének elvesztése
- 13 A keresési eredmény tervezett felhasználása
☒ kutatáshoz ☐ kutatás tervezéséhez új területen
☐ cikk, előadás stb. írásához ☐ a téma feletti áttekintés megszerzése
- 14 Kötelezem magam, hogy a visszajelző kártyát pontosan kitöltöm és időben visszaküldöm az NTMIK-ba.
Tudomásul veszem, hogy az NTMIK-ból kapott eredményeket nem sokszorozhatom, nem másolhatom, nem adhatom át más intézményeknek.

a megrendelésért felelős személy aláírása

Megjegyzés: Ha kívánja, hogy a keresést több adatbázisban végezzük el, töltsön ki minden adatbázishoz külön űrlapot.

Az 1, 2, 3, 5, 10, 12, 13, 14 pontok kitöltése kötelező!

A kitöltött megrendelőlapot küldje a következő címre:

125252 Moszkva-252 ul. Kuusinen 21b. NTMIK

A megrendelőlap kitöltésével kapcsolatban, illetve a megrendelés teljesítésével kapcsolatban felvilágosítást a 198-74-80 telefonon adunk munkanapokon.

Irodalom

1. International Comparative Price Guide to Database Online = Online Review, 8. köt. 1. sz. 1984. p. 105–112.
2. WILLIAMS, M. E. (ed.): Computer-Readable Databases. A Directory and Sourcebook. ASIS, 1982. 1472 p.
3. VASILEVIČ, A. F.—MANDRYKA, P. A.: Sravnitel'nyj analiz bazy dannyh ÉLKOM i KIB MCNTI = Trudy meždunarodnoj konferencii "Bazy dannyh v cetáh ÉVM" MCNTI Moskva 1984. Moskva, 1984.
4. VASILEVIČ, A. F.—MANDRYKA, P. A.—MOLOT-KOV, L. I.: Opyt spravčno-informacionnogo obsluživaniâ potrebitelej na osnove kompleksnoj informacionnoj bazy (KIB) MCNTI = Trudy meždunarodnogo simpoziuma "Bazy dannyh v oblasti naučno-tehničeskoi informa-

cii", Blagoevgrad, NRB 1982, Moskva, MCNTI, 1982. p. 346–357.

5. PUGH, W. J.—JOHN, S. C.: A Bibliography of Database and Search System Comparisons. — Online 6(5), 1982, p. 41–54.
6. Statističeskij analiz bazy dannyh INIS za 1982 god. Moskva, MCNTI, 1983. 49 p.
7. Statističeskij analiz bazy dannyh INSPEC za 1981 god. Moskva, MCNTI, 1982. 51 p.
8. Statističeskij analiz bazy dannyh COMPENDEX za 1982 god. Moskva, MCNTI, 1983. 44 p.
9. INSPEC. User Manual.
10. COMPENDEX. Search Manual.

(Fordította: Lehotzky László)

VASILEVIČ, A. F.:

Optimális adatbázis-választás

A távoli szolgáltatóközpontok adatbázisaiban tudományos-műszaki információkeresést végző intézmények erőforrásai korlátozottak. Korlátozott a keresésre fordítható idő és pénz, a keresésben képzett szakemberek létszáma. Ha jobban gazdálkodunk a meglevő erőforrásokkal, akkor azonos ráfordítással több és eredményesebb keresést végezhetünk. A keresés fontos lépése és egyben az erőforrásokkal való gazdálkodás fontos eszköze a szolgáltatóközpont és az adatbázis vagy adatbázisok megfelelő kiválasztása. A cikk elemzi azokat a módszereket (az adatbázisok megismerése, a felhasználó tényleges információigényének tanulmányozása, a költségtényezők összehasonlítása, az átfedések figyelembevétele stb.), amelyekkel ebben a kiválasztásban eljuthatunk ahhoz a változathoz, mely az adott keresésben a felhasználó számára a legelőnyösebb.

* * *

ВАСИЛЕВИЧ, А. Ф.: Оптимальный выбор баз данных

Ресурсы институтов, ведущих поиски в удаленных базах данных, ограничены. Ограниченными являются время и деньги, количество квалифицированных специалистов, ведущих поиски. Если лучше распределять имеющиеся ресурсы, тогда без изменения затрат можно добиться лучших результатов в поисках. Важной ступенью поиска и одновременно важным средством распределения ресурсов является правильный выбор базы или баз данных. В статье анализируются те методы (ознакомление с базами данных, изучение запросов потребителей информации, сравнение факторов запросов и т. д.), которые являются наиболее оптимальными при выборе лучшего варианта.

* * *

VASILEVIČ, A. F.:

Criteria of optimum database selection

The resources of institutions are limited when they use scientific and technological information retrieval services from remote databases, as far as costs, time and well educated search professionals are concerned. With better utilization of the resources, more searches with higher efficiency can be accomplished for identical expenses. Important tools for the cost effective resource utilization are the proper selection of the online service and the database or databases. The techniques of these selections are analyzed, including factors as database knowledge, the study of the real information needs of the user, the comparison of costs, the consideration of overlapping etc., which can lead to an optimum decision in any given search problem.

* * *

VASILEVIČ, A. F.:

Auswahl einer optimalen Datenbasis

Die Kraftquellen der in fernen Datenbanken technischwissenschaftliche Recherchen suchenden Institutionen sind stark begrenzt. Die für die Recherchen aufwendbare Zeit und finanziellen Mittel sind beschränkt, die Anzahl der für die Recherche ausgebildeten Fachleute ist begrenzt. Im Falle einer besseren Bewirtschaftung der vorhandenen Kraftquellen können mit gleichem Aufwand mehr und erfolgreicher Recherchen getätigt werden. Ein wichtiger Schritt bei der Recherche und gleichzeitig ein wichtiges Mittel der Wirtschaft mit den Kraftquellen ist die richtige Wahl der Datenbasis bzw. der Datenbanken. Die Arbeit analysiert jene Methoden (Bekanntwerden mit den Datenbanken, Prüfung der tatsächlichen Informationsbedürfnisse des Nutzers, Vergleich der Kostenfaktoren, Berücksichtigung der Überlappungen usw.), mit deren Hilfe jene Variante ausgewählt werden kann, die bei der gegebenen Recherche für den Nutzer die vorteilhafteste ist.

* * *